

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ «ՀԱՍԿԵՐ» ԱՄՍԱԳՐԻ

№ 5

ՍՏ. ԼԻՍԻՑԵՆ

ՔԱՋ ԶԻՆԻՈՐՆԵՐ

ԿՕՄԵՂԻԱ ՄԵԿ ԱՐԱՐԻԱԾՈՎ

(Փոխադրութիւն)

2-րդ տիպ.

Ք ի Ֆ Լ ի Ս

ԱՄՍՏՐԱԶԱՐԺ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՅԻ. ՊՕԼԻՑ. 7

1909

891.995

Լ-61

188
30 MAY 2011

ՀԻՄՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՍԿԵՐ» ԱՄՍԱԳՐԻ

891.994
L-61

№ 5

ՍՏ. ՀԻՍԻՑԵԱՆ

ՔԱԶ ԶԻՆԻՈՐՆԵՐ

ԿՕՄԵՏԻԱ ՄԷԿ ԱՐԱՐԻԱԾՈՎ

(Փոխադրուածիւն)

2-րդ տիպ.

Ք Ի Ֆ Լ Ի Ս

ԷԼԵՔՏՐԱԶԱՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՅԻ. ՊՈԼՊՅ. 7
1909

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆԵՐ

ՎԱՐԴԱՆ	ՏԻԳՐԱՆ
ԱՔԳԱՐ	ԳԱՅԻԱՆԷ
ԵՐԻԱՆԴ	ՄԱՐԳԱՐԻՏ

Տղաներ և աղջիկներ 6—12 տարեկան

366562

ՏԵՍԻԼ ԱՌԱՋԻՆ

Սենեակ երկու հանդիպակաց դռներով: Բեմով անցնում են մի խումբ երեխայք՝ տղաներ եւ աղջիկներ, զինւած փայտէ հրացաններով ու դաշոյններով, գլխին թղթէ գլխարկներ, զարդարւած զոյնզգոյն նկարներով: Մէկը ածում է թմբուկ: Վարդանը գնում է առջեւից իբրեւ զօրավար:

ԵՐԵԽԱՆԵՐ (միասին)

Մէկ—Երկու, մէկ—Երկու, մէկ—Երկու...

ՎԱՐԴԱՆ

Կանգնեցէք: Ուղղեցէք (երեխաները կատարում են Վարդանի հրամանը: Վարդանը հըպարտ հպարտ դիտում է իր խումբը): Չորս չորս: Դէպի անջ, դէպի ձախ. դէպի անջ, դէպի ձախ. դէպի անջ...

ԵՐԻԱՆԴ

Այս ինչպիսի զօրավար է, շարունակ միևնոյն է ասում: Այսպէս չի լինի, չէ:

ՎԱՐԴԱՆ

Չը խօսել. կատարիր ինչ որ հրամայում եմ:

ԵՐԻԱՆԴ

Ի՞նչ է, մենք միշտ դէպի ձախ և դէպի անջ պէտք է դառնանք: Այդպէս հօ երբէք էլ չենք վերջացնի: Ձեմ ուզում այդպէս խաղալ (նստում է աթոռի վրա):

ՏԻԳՐԱՆ

Դրան հարկաւոր է խիստ պատժել. դա մեր մեծին չի լսում:

ՎԱՐԴԱՆ

Դու գիտե՞ս թէ ես ով եմ: Ես է՛ն ամենա-
մեծն եմ, ամենագլխաւոր գեներալն եմ:

ԵՐԻԱՆԴ

Օհ, Օհ, շատ մեծ բան ես կարծում քո
գլուխդ:

ՎԱՐԴԱՆ:

Զինւորներ, մենք ո՞ր զօրախումբն ենք:

ՄԻ ՔԱՆԻՍԸ:

Հնդկաստանի:

ԱՅԳԱՐ:

Ղարաբաղի:

ՎԱՐԴԱՆ

Այա թէ դուք էլ բան էք ասում:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

Աւելի լաւ է՝ Սուլթան Համիդի: Սուլթան
անունը ես շատ եմ սիրում:

ԵՐԻԱՆԴ

Այդ էլ ի՞նչ ես հնարել: Սուլթան Համիդը
հօ բաշիբզկների թագաւոր է, դու ուզո՞ւմ ես
բաշիբզուկ լինես:

ԱՅԳԱՐ:

Ես կը լինեմ, ես բաշիբզուկ կը լինեմ:

ՏԻԳՐԱՆ:

Այ լաւ միտք. գիտէ՞ք ինչպէս խաղանք:

Թող մեզանից մի քանիսը ուսաներ լինեն, մի
քանիսն էլ բաշիբզուկներ:

ՄԻ ՔԱՆԻՍԸ:

Մենք բաշիբզուկ չենք լինի. հարկաւոր
չեն բաշիբզուկները:

ԱՅԳԱՐ:

Կը լինենք, կը լինենք: Ես մեծ վեզիրը կը
լինեմ, ես մեծ փաշայ կը լինեմ:

ՎԱՐԴԱՆ:

Շատ լաւ. իսկ ես կը լինեմ Տէր Ղուկա-
սեանցը և կը հրամայեմ իմ զինւորներին, որ
քեզ բռնեն: Տղայք, բռնեցէք այդ քաջ փաշային,
գերի տարէք գրան, գերի: (Նրնխանները ուզում
են ըռնել Արզարին, և այդ վայր են ձգում նրան)։

ԵՐԻԱՆԴ

Այդ ի՞նչ էք անում. ամենքդ մէկի վրա էք
թափւել: (Արզարը վեր է կենում է եւ ուղղում):

ՏԻԳՐԱՆ:

Ոչինչ. պատերազմում ամեն բան կը պատահի:

ԵՐԻԱՆԴ:

Ամբողջ զօրքը մէկի ետեից երբէք չի ընկ-
նում: Մենք էլ հօ ճշմարիտ չենք պատերազ-
մում: Այդպիսով դրա քիթ ու պոռնգը կը ջար-
դէք, և դա կը սկսի լաց լինել: Եկէ՛ք աւելի
լաւ է այսպէս խաղանք. բաժանւենք երկու
մասի և գնանք զանազան կողմեր սենեակներով:

որտեղ որ իրար կը հանդիպենք, այնտեղ էլ կը պատերազմենք: Տեսնենք՝ ով կը յաղթի:

ԵՐԵՒԱՆԵՐ (ուրախ)

Շատ լաւ, շատ լաւ: Այդպէս անենք:

ՎԱՐԴԱՆ:

Միայն մեզանից բաշխեցուկ ո՞վ կը լինի, բացի Աբգարից ոչոք հօ չի ուզում:

ԵՐԵՒԱՆԵՐ

Էհ, ոչինչ. մենք միայն խաղում ենք. ճշմարիտ հօ չենք պատերազմի: Եթէ ոչ, թող այնպէս, երկու զանազան մասի բաժանուենք:

ԱՅԳԱՐ:

Ես անպատճառ կը լինեմ զօրավար և ինքս կը տանեմ իմ զօրքերը՝ այ այսպէս. մէկ-երկու, մէկ-երկու, մէկ...

ՏԻԳՐԱՆ:

Մենք դեռ կը տեսնենք, ով կը լինի զօրավար: Տեսնենք, քեզ կը նշանակեն թէ ոչ:

ԱՅԳԱՐ:

Ի՞նչ տեսնենք. ես այդպէս եմ ուզում:

ՎԱՐԴԱՆ:

Լաւ գլխաւոր ես, մոմերը որ հանգցնենք, իսկոյն կը վախենաւ. ես չըզիտեմ քո բնաւորութիւնը:

ԵՐԵՒԱՆԵՐ: (ընդմիջելով)

Լաւ, շատ մի խօսի: Եկէք դեռ համարենք՝

որքան ենք, իսկ յետոյ բաժանուենք երկու մասի: (Կազմում են մի շրջան եւ Երւանդը ըարձր համարում է, ցոյց տալով ամեն մէկի վրա մատով, մէկ, երկու, եւ այլն):

ՎԱՐԴԱՆ:

Շատ լաւ. հիմա բաժանուենք այնպէս, որ ամեն մի մասում հաւասար լինի: Տղայք, ապա ո՞վ է զալիս իմ կողմը. ես նորից կը լինեմ զօրավար:

ԳԱՅԻԱՆԷ:

Ես Վարդանի հետ կը լինեմ, Վարդանի հետ:

ԵՐԵՒԱՆԵՐ:

Ես Վարդանի կողմն եմ, Վարդանի հետ եմ:

ՏԻԳՐԱՆ

Շատ լաւ. ապա ո՞վ կը լինի ուրիշ մասում: Երևի քաջ Աբգարի հետ ոչոք չի ուզում գնայ:

ԳԱՅԻԱՆԷ:

Աւելի լաւ է, որ Աբգարը չը լինի: Թող երւանդը նրա տեղը լինի:

ԱՅԳԱՐ

Ես ոչոքի չեմ թողնի: Ես անպատճառ ուզում եմ լինեմ զօրավար, եթէ ոչ, չեմ խաղայ:

ԵՐԵՒԱՆԵՐ

Դէհ, թողէք որ լինի. իսկ մենք բաժանուենք երկու մասի և վիճակ զցենք Վարդանի և Աբգարի մէջ, ո՞րը որ մասի հետ գնայ (ըստա-

նում է երեխաներին այնպէս, որ մէկ մասում լինում են Գայիանէն եւ Մարգարիտը, իսկ միւսում Տիգրանը): Եկէք հիմա վիճակ գցենք:

ՎԱՐԴԱՆ

Ձէ, գիտես՝ աւելի լաւ է, թող Տիգրանը երկու ձեռները բարձրացնի և յետոյ մեր նշանով մէկը իջեցնի: Իսկ մենք այստեղ կը պայմանաւորուենք թէ որ ձեռքը իմն է, որը Աբգարինը:

ԵՐԻԱՆԴ

Շատ լաւ: Տիգրան, զնա մի փոքր հեռու և երկու ձեռներդ էլ բարձրացրու: (Տիգրանը զրնում է. Երանողը փսփսում է Աբգարի եւ Վարդանի ականջին: Տիգրանին) Որ ձեռքդ էլ ուզում ես՝ իջեցրու: (Տիգրանը մի ձեռքը իջեցնում է) Վարդանը Գայիանէի և Մարգարիտի մասուհին է, Աբգարը մեր մասում:

ԳԱՅԻԱՆԷ

Լաւ նայեցէք Աբգարին. չըլինի թէ լաց լինի: Դա առանց դայեակի ոչինչ չի անում:

ԱԲԳԱՐ

Դու ինքդ ես այդպէս. ես միշտ մենակ եմ գրօնում, ես ոչինչից չեմ վախենում: Ուզում ես, վառարանն էլ կը մտնեմ:

ՎԱՐԴԱՆ

Այ թէ բա՛ջ ես. մէջը երևի սրբել ես ուզում: (Երեխաները ծիծաղում են)

ԵՐԻԱՆԴ

Ինչո՞ւ էք դուր ժամանակ կորցնում: Բա՝ ժանւենք, շուտով, շուտով:

ՎԱՐԴԱՆ:

Գնում ենք զննում: Ճանապարհ, տղայք: Թմբուկն ածեցէք: (Վարդանի մասը զնում է աջ դռներով ասելով: Մէկ-երկու, մէկ-երկու)...

ՏԵՍԻԼ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱԲԳԱՐ.

Հիմա մեր գնալու հերթն է: Մենք թմբուկ չունենք, ես ինքս կը թմբթմբացնեմ. թըմբը, թըմբը, թըմբը, թըմբը... Մենք պիտէ՞ք մէկով աւելի ենք:

ՏԻԳՐԱՆ

Ի՞նչ կայ՝ որ մէկով աւելի ենք. Սուլթանի զօրքերը պատերազմում երկու անգամ էլ որ աւելի լինեն, նրանց էլի կը ջարդեն: Էյ, Ազիզ փաշայ, եթէ դու վատ ես կառավարել, մենք քեզ կը ծեծենք և կը թողնենք:

ԱԲԳԱՐ

Շատ լաւ. առանց քո սովորեցնելն էլ բանս լաւ գիտեմ, քեզանից դաս չեմ առնի: Ե՛ս գիտեմ՝ ինչպէս կը կառավարեմ: (Առաջ քաշելով մէկ ոտը, ձախ ձեռքը կը լքնում է կողքին, իսկ աջը առաջ պարզում): Տեսնո՞ւմ էք՝ ի՞նչ զօրավար եմ, ինչպէս քաջը ռթեմ կը գտնէք, ռթեմդից

կը ճարէք ինձպիսի զլխաւոր: Ես ոչինչից չեմ վախենում, ոչինչից:

ԵՐԻԱՆԴ

Գիտենք, գիտենք, քաջ ես, խօսք չը կայ. միայն հիմա գործը գրանում չէ:

ՏԻԳՐԱՆ

Իր տեղը պարծեցիր, այստեղ ի՞նչ ես մեծ մեծ խօսում:

ԵՐԻԱՆԴ

Գիտէ՞ք հիմի ինչ է հարկաւոր անել: Թող վարդանը իր գօրծով աւելի հեռանայ, իսկ մենք գնալու փոխանակ թաք կենանք միւս սենեակում. երբ նրանք անցնելիս կը լինեն, մենք յանկարծ կը յարձակենք և կը ջարդենք: Լաւ:

ԵՐԵԽԱՆԵՐ

Լաւ լաւ. հիանալի է, կեցցէ, կեցցէ, Եր-

ԱՐԳԱՐ

Ես նրանց այն ժամանակ այն այսպէս կը ծեծեմ, այն այսպէս (խփում է ձեռքը ձեռքին):

ՏԻԳՐԱՆ

Կը տեսնենք, կը տեսնենք քո քաջութիւնը. մեզ հօ օգնութեան չես կանչի:

ԱՐԳԱՐ (արհամարհանքով)

Շատ հարկաւոր է, ի հարկէ չեմ կանչի:

ԵՐԻԱՆԴ

Գնանք, տղայք, շուտով թաք կենանք. եթէ ոչ, մեզ այստեղ կը գտնեն: Թաք կացէք աթոռների ետեւը, մի քանիսն էլ սեղանի տակ: Գընանք գնանք... Կամաց, կիմանան:

ԵՐԵԽԱՆԵՐ

Կամաց, կամաց: Ա՛խ, միք թխկթխկացնի (զնում են ձախ: Բեմը մնում է մի քանի րոպէ դատարկ: Աջ դռնից յետոյ ներս են մտնում կամաց վարդանի զօրքերը:)

ՏԵՍԻԼ ԵՐՐՈՐԴ

ՎԱՐԴԱՆ (ցածր)

Կամաց, գինւորներ, կամաց: Մենք այստեղ թաք կենանք, իսկ նրանք թող մեզ պարտեն սենեակներում: Երբ այստեղ կը գան, մենք յանկարծակի կը յարձակենք և կը ջարդենք: Նրանք այդ չեն էլ մտածի: Դէհ, թաք կացէք, միայն այնպէս, որ չերեաք:

ԳԱՅԻԱՆԷ

Ես պահաբանի ետեւ թաք կը կենամ (թագնում է):

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

Իսկ ես կը հստեմ բազկաթուղի ետեւ, յատակի վրա (թագնում է):

ՄԷԿԸ

Օգնեցէք պահարանի վրա բարձրանամ. ինձ
այնտեղ ոչոք չի գտնի (օգնում են):

ՎԱՐԴԱՆ

Կարծեմ լաւ կը լինի, որ մոմերը հանգ-
ցնենք. մեզ այն ժամանակ բոլորովին չեն տեսնի
(հանգցնում է): Իսկ հիմա ես ինքս կը թազըն-
ւեմ (թազնում է):

ԳԱՅԻԱՆԷ (մի փոքր լռութիւնից յետոյ)

Մարգարիտ, ես հօ չեմ երևում:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

Սո՛ւս, կամաց: Չես երևում. իսկ ես:

ԳԱՅԻԱՆԷ

Դու էլ չես երևում:

ՎԱՐԴԱՆ

Այս ինչո՞ւ այսպէս ուշացան:

ՄԷԿԸ (պահարանից)

Երևի Տիգրանը կուեղ է գլխաւորի հետ:

ՎԱՐԴԱՆ

Կամաց, կը լսեն: Գնամ իմանամ թէ՛ ինչ
են անում:

ԳԱՅԻԱՆԷ

Ուզում ես, ես կերթամ քո փոխանակ:

ՄԷԿԸ (արագ)

Աւելի լաւ է՝ ես կերթամ. ես շատ կամաց
կերթամ:

ՎԱՐԴԱՆ

Ո՛չ, ես ինքս կերթամ. դուք ձեր տեղե-
րում մնացէք: (Դուրս է գալիս ակօռի ետնից
եւ չորս թաթի վրա գնում դէպի ծախ: Դիմացի
դռներից գալիս է Արզաւրը, ձեռները առաջ պար-
զած, վախով խելով):

ՏԵՍԻԼ ԶՈՐՐՈՐԴ

ԱՐԳԱՐ

Ա՛խ, ինչո՞ւ գլխաւոր դառայ. չէի դառնայ,
եթէ իմանայի, որ մութ սենեակներում պէտք
է ման գամ: Վայ, ո՞վ է այստեղ մոմերը հանգ-
ցրել: Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, կարծեմ, այնտեղ անկիւնում
մէկը շարժում է: Աւելի լաւ է՝ ես գնամ: Կեր-
թամ կասեմ, որ ոչոք չը կար: Բայց այն չար
Տիգրանը ի՞նչ կասի, նա ինձ հօ կը ծաղրի. նա
միշտ ինձ վրա ծիծաղում է: (Դիպչելով Վարդա-
նին) Վայ, վայ, գողեր են. ազատեցէք, վայ,
վայ:

ՎԱՐԴԱՆ (արագ)

Ո՞վ է այդ, ո՞վ է: Մարգարիտ, դու ես, ի՞նչ
է պատահել:

ԱՐԳԱՐ

Վահ, վահ, վահ:

ՎԱՐԴԱՆ

Վերջապէս ո՞վ ես, ի՞նչ ես անում:

ԱՐԳԱՐ

Մայրիկ, մայրիկ, ազատիր զոգեր են (նըստում է յատակի վրա եւ երեսը ծածկելով՝ լալիս): Մայրիկ, ինձ սպանում են, խեղդում են: (Մարգարիտը մտնում է քաղմոցի տակ)

ՎԱՐԴԱՆ

Ախ, Աբգարն է բղաւում: Ի՞նչ է պատահել քեզ. սրտեղ են զոգերը, ինչո՞ւ ես լաց լինում: (Ներս եւ վազում երեսխաները: Նրանողմով է քնքում):

ՏԵՍԻԼ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԵՐԵՒԱՆԵՐ

Ի՞նչ է պատահել, ի՞նչ է պատահել: Աբգար, ինչո՞ւ ես լաց լինում:

ԱՐԳԱՐ (լաց լինելով)

Ախ, վահ, վահ, վահ:

ՎԱՐԴԱՆ

Սա երեւի վախեցել է. ինչո՞ւ էր մենակ այս կողմը գալիս: Ինչո՞ւ թողիք:

ԵՐԻԱՆԴ

Մենք թաք կացանք, ուզում էինք յանկարծ ձեզ վրայ թափւել, երբ դուք այն սենեակով պիտի անցնէիք...

ՎԱՐԴԱՆ

Թագ կացա՞ք. հա՛, հա՛, հա՛: Այդ ի՞նչ պէս եղաւ, որ մենք երկուսս էլ միևնոյն բանը հնարեցինք: Մենք էլ այստեղ թաք կացանք, հա՛, հա՛ հա՛: (Երեսխաները դուրս են գալիս իրենց տեղերից)

ՏԻԳՐԱՆ (Արգարին)

Ի՛յ, վախկոտ, վախկոտ. քեզ վերաւորեցին հա՛, փայտէ հրացանից թղթէ գնդակով:

ԱՐԳԱՐ

Ես վախեցայ:

ՏԻԳՐԱՆ

Այ թէ քաջ ես, ուղիղ որ լա՛ւ զօրավար ես. կեցցէ: Շքանշան հօ չես ուզում որ տանք քաջութեանդ համար:

ՄԷԿԸ (պահարանից)

Օգնեցէք, օգնեցէք ցած գամ (օգնում են):

ԵՐԻԱՆԴ

Այդ ուր ես բարձրացել: Այդտեղից մեզ հետ ի՞նչպէս պէտք է պատերազմէիր:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ (քաղմոցի տակից դուրս նայելով)

Օգնեցէք ինձ էլ դուրս գամ: Այնպէս վա-

խեցայ, այնպէս վախեցայ, երբ Աբգարը բղա-
ւեց, որ ինքս էլ չը գիտեմ ինչպէս մտայ այս-
պէս հեռու, բազմոցի տակ:

ԵՐԻԱՆԴ

Այ թէ քաջեր ենք (ծիծաղում են):

ՏԻԴՐԱՆ

Շատ քաջ զինուորներ էք: Մութ սենեակ
մտնել չէք համարձակում, թաք էք կենում
այնպէս, որ էլ դուրս գալ չէք կարողանում,
իսկ դեռ էլի պատերազմել էք ուզում:

ԱՐԳԱՐ

Դու էլ ի՜նչ ես հպարտ հպարտ խօսում:
Լաւ է որ ինքդ չես վախենում. եթէ ոչ, ուրիշ
բան կասէիր:

ԵՐԻԱՆԴ

Դէհ, տղայք, թողնենք պատերազմը միւս
անգամւայ համար, երբ լոյս կը լինի և չենք էլ
վախենայ, որ մոմերը կը հանգցնեն:

ՎԱՐԴԱՆ

Այսպիսի պատերազմով մենք միմեանց
քիթ ու պոռնոգը կը ջարդենք, մեր ծնողներին էլ
կը բարկացնենք: Ոչ, աւելի լաւ է՝ էլ այսպէս
չը խաղանք:

(ՎԱՐԱԳՈՅՐ)

36653-02

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0396828

«ՀԱՍԿԵՐ» ԱՄՍԱԳՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

-
1. Բսան օր գետնի տակ. Հ. Մե-
լիք-Հայկազեանի 20 կ.
2. Կաքաւիկ. երգ Յովհ. Թումանեա-
նի. նօտաներ Կոմիտաս վարդ. 20 կ.
3. Գիւղացին եւ Արջը. Աթ. Խնկո-
յեանի 25 կ.
4. Պրինցն ու ծիծեռնակը. Օսկար
Ուայլդի 20 կ.

ԳԻՆՆ 18 է ԿՈՊԵԿ